

10. etas
5

Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee
Riigikogu, Vabariigi Valitsuse, Riigi eelarve
teematoimkonna koosoleku
p r o t o k o l l nr.4

Koosolek toimus 28.septembril 1991.a.
Toompeal kell 10.05 - 11.45.

Koosolekust võtsid osa: Ü.Aaskivi, M.Lauristin
I.Fjuk, V.Lebedev
I.Hallaste, V.Niitsoo
K.Koha, I.Reinson
T.Käbin
ekspert E.-J.Truuväli
Koosolekut juhatas I.Hallaste

P ä e v a k o r d :

1. Riigikogu peatüki probleemid.

1. Riigikogu peatüki probleemid.

1.1. Vabad valimised.

E.-J.Truuväli: Ei ole vaja põhiseadusse kirjutada, sest see mõte avaldub teiste paragrahvide kaudu.

Teda toetas T.Käbin.

Toimkond ühines selle arvamusega.

1.2. Aktiivne ja passiivne valimisõigus.

Üksmeelel ollakse aktiivse valimisõiguse osas, mis võiks alata 18 eluaastast Eesti Vabariigi kodanikel.

Passiivse osas pooldas 25aastast vanusetsensust K.Koha, T.Käbin.

Ü.Aaskivi arvates võiks valija otsustada, kas iga

konkreetne 18 aastane on asjalikum kui 25 aastane.

I.Hallaste tõstatas probleemi, et kas passiivse valimisõiguse puhul oleks vaja teatud kodanikuks olemise aega, näiteks 5 aastat.

Seda ideed pooldasid V.Niitsoo, K.Koha ja T.Käbin.

Ü.Aaskivi jätkas selle küsimuse valimisseaduse lahendamada.

J.Reinson pooldab sellist tsensust, kuid kahtleb selle reaalsuses. Kuidas selline tsensus toimib töötavas poliitilises süsteemis.

E.-J.Truuväli: Maailma praktika võib passiivset valimisõigust põhiseaduses määrata, võib ka mitte. Kuid tsensus pärast kodakondsuse saamist - see on vastuolus rahvusvahelise õigusega. See on kodanike õiguste piiramine.

V.Niitsoo: tõstatas ka elamistsensuse nõude passiivse valimisõiguse puhul. Tema arvates ei ole normaalne olukord, kus inimene elab mujal, kuid valitakse Eesti Riigikokku.

T.Käbin soovitas kasutada selles küsimuses Rootsi analoogiat, kus Rootsi Kuningriigi kodanik olles riigist ära üle poole aasta ei maksa enam Rootsi Kuningriigile makse. Toimikond otsustas järele mõelda tsensuste küsimustes.

1.3. Kuidas valitakse Riigikogu juhataja, ning tema asetäitjad? Juhataja pädevus.

1.3.1. I.Hallaste tõstatas küsimuse.

Kui juhatus on erakonna käes, on see negatiivne, mis võib aga juhtuda halva valimismeetodi puhul. Soovitas kasutada üksiku mitteülekanitava häälemeetodit.

Otsust antud küsimuses ei tehtud.

1.3.2. K.Koha tõstatas küsimuse, kes on Riigikogu juhataja riigiõiguslikus struktuuris?

E.-J.Truuväli: Kodukorra või töökorra seaduses on see tavaliselt kirjas. Juhataja ei ole kõrgem riigiametnik, tal ei ole antud poliitilisi funktsioone. Parlamendi spiiker ei saa olla üksi keegi, parlament on kollegiaalne organ ja spiiker esindab vaid parlamenti.

K.Koha arvates ei ole juhataja pädevust vaja määratleda põhiseaduses, kui ta on vaid musta töö tegija.

V.Niitsoo lisas, et näiteks Soome Eduskunnas on see kodukorras kirjas. Ülejäänud toimkond ühtis arvamusega, et see on kodukorra probleem.

1.4. "Raidla" eelnõu § 65.

I.Hallaste: Mida tähendab sõna valib antud kontekstis?

E.-J.Truuväli: Tähendab moodustamist. Antud sõna leitigi olevat adekvaatsem.

Alaliste komisjonidena sooviti näha õigus- ja eelarvekomisjoni. Konkreetne kord aga kodukorra küsimus.

1.5. "Raidla" eelnõu § 62 p.6.

Ettepanek lisada - valib Panga Nõukogu.

E.-J.Truuväli: Eesti Pangale tagada eriseisund.

K.Koha: Kuna panga juhtimine on kolmeastmeline, siis tuleb pangaseadus ümber teha. Kui aga Riigikogusse ei valita panganduse spetsialiste, mis siis? Diletante ei saa Panga Nõukogusse saata.

T.Käbin: Ei saa samastada praegust Panga Nõukogu "Raidla" eelnõusse kirjutatuga.

J.Reinson: Eelnõusse on selle küsimuse lahendus normaalselt projekteeritud.

I.Hallaste: Lahendame järgmine kord.

1.6. Riigikogu liikmete asendamine.

Leiti, et põhiseaduses peaks olema eraldi paragrahv selle kohta, millistel tingimustel tuleb asendussaadik.

1.7. Riigikogu istungite avalikkus - kinnisus.

T.Käbini ettepanekul võiks kasutada analoogiat § 91 "Raidla" eelnõust.

1.8. Valitsuse liikmete õigus osaleda Riigikogu istungite ja komisjonide töös.

Võib osaleda ükskõik millise küsimuse arutuse juures -
I. Fjuk, V. Niitsoo, K. Koha
Ü.Aaskivi, M. Lauristin, V. Lebedev.

Võib osaleda vaid oma haldusala puudutavate küsimuste arutluse juures.

J. Reinson ja T. Käbin.

Põhiseadusse võiks jääda eraldi paragrahv sõnaõiguse osas. Ülejäänud töökorraldusse.

1.9. Riigikogu liikmete info saamise õigus.

I. Hallaste tõstatas küsimuse, kas põhiseaduses peaks olema sees parlamendi liikme õigus saada igasugust infot?

1.9.1. Riigikogu liige võiks saada ilma piiranguta igasugust infot. - pooldasid J. Reinson ja I. Hallaste.

1.9.2. Riigikogu liige võiks saada igasugust infot, kuid teatud piirangutega, mis on ära määratud vastavas seaduses. - pooldasid I. Fjuk, V. Niitsoo, V. Lebedev. K. Koha, M. Lauristin,

T. Käbin soovitas kolleegidel eelnõu korralikult läbi lugeda ja konstateeris, et kodanike põhiõiguste juures on see küsimus fikseeritud.

Ü. Aaskivi leidis, et küsimus tuleks täpsemalt fikseerida saadiku staatuse seaduses, millised kitsendused on saadikul infole juurde pääsul.

Probleemi täpne lahendus jäeti sõnastada T. Käbinile.

1.10. Hääletati, millised komisjonid jätta alaliste komisjonidena Põhiseadusse.

1.10.1. Kõik komisjonid välja - I. Fjuk, J. Reinson,

1.10.2. Ainult õigus - ja eelarvekomisjon jätta -
V. Niitsoo, K. Koha, Ü. Aaskivi, M. Lauristin, T. Käbin,

1.10.3. Lisaks õigus- ja eelarvekomisjonile veel
alalised välis- ja kaitsekomisjonid - V. Lebedev.

Koosoleku juhataja

I. Hallaste

Protokollis

H. Sibul